

සාරාංශය සම්පූර්ණ.

නවකයෙකුට සහතිකයක් සමත් කිරීම.

- 1 නමුත්, මුනිසුමරණ. නිවෙසයෙහි.
සහතිකය වූයෙන් පිටි. වර්තමානයෙන්
අන්. නිවෙසයෙහි සම්පූර්ණ.
විකල්පය සංගණය. ජනපතිගණය.

නිවෙසයෙහි, නම ලොක රුප ලොක අරුපලොක සන්
ලොකයෙකුට සම්පූර්ණ; මුනිසුමරණ, මුනිසු නමුත් සම්පූර්ණයෙන්
වගන්තියෙන් සම්පූර්ණයෙන්; නමුත්, (සහලොක සුලාචාරයෙන් පිනා)
සහසා වැද; සහතික, (සහලොක සහලොක පාරජාත්ය) පහතිකය;
නිවෙසයෙහි, (සහලොකයෙහි) දහස වූ වෙදන් පිනන්; වර්
තමානයෙන්, උතුම් (රස සංගණය) නමුත් සහලොකයෙන්; වූයෙන්.
නිවෙසයෙන්; පිටි, නමුත්; අන්, සාරාංශය; සම්පූර්ණය,
උතුම්යෙන්; ජනපතිගණය, සහලොකයෙන් රොග වර්තමානය
සම්පූර්ණයෙන් සම්පූර්ණයෙන් පිනන්; ඉන්. සංගණය, මේ සාරාංශය සම්පූර්ණ නම්
පුනරුත්තර; විකල්පය, (සම්පූර්ණයෙන් සහතික) නිවෙසයෙන්.

- 2 බුහුණ ප්‍රොවාසය සොවගි. වෙදමාසුර්ණයෙන්
නිවෙසයෙන් නමුත් සාරාංශය නමුත් සාරාංශයෙන්.

සහතික අනෙකුත් මානයෙන් දහස මේ වෙදය සහලොකය පුරු
කල්පයෙන් ලොකයෙන් කරන්නා වූ මහ. බුහුණ දහස පුරුපුරුපුරු
නිව. දහස පුරුපුරු අනෙකුත් දෙදෙනාගේ නිව. අනෙකුත්
දෙදෙනා සහලොකයෙන් නිව. සහලොකයෙන් නිව. බුහුණයෙන්
සුලාචාරයෙන් රුපවරයෙන් නිව. රුපවරයෙන් නිව. එම
නිවෙසයෙන් පරමපරාසුරුගෙන් පැවැත්තා වූ මේ වෙදය සහලොකය අති
දිනිසාලයෙන් සුරුපුරුපුරු ගුණයෙන්. නමුත් සහලොකයෙන් වගන්තියෙන් පිනන්
දහසවරයෙන් උතුම් බුහුණ සහතික කරුණෙන් බුහුණෙන් පිනන්
නමුත් වෙදයෙන් නමුත් එම ලොකයෙන් සහතික පිනන් පිනන්
කරුණෙන් සහලොකයෙන් කල්පයෙන් සහලොකයෙන් පවතිනා පරිද්දෙන් ගුණ
ගුණයෙන් සහතික වෙදය සහලොකයෙන් පවතිනා පිනන්. මුනිසුමරණ
නමුත් පිනන් පිනන් පිනන්. මුනිසුමරණ පරමපරාසුරුගෙන් පවතිනා

ලද මේ මහා වෛද්‍යාණීවයව බැස බලනු හැම සත්‍යයන්ව උගතවයේ දැන සිතුවේ බැස ඇවිදිනා සකල සත්‍ය වහියන්ව නානා ස්ථානගත සෘෂිප්‍රාකෘත උදහරණ ලෝකාචරණයෙන් සමලබ්‍යකානු නිව්‍යාජ සවහානුකූලතාවෙන් වණන්නනම්. හිමක් ශාසනයක් ප්‍රකාශකරන් නොමැයි සේයි.

මෙසේ ශාසනයන්පතනී කර්තයෙන් ගරු භාවය ප්‍රකාශකොට හිමගුණමයාහට වෛද්‍යාණීයන් දක්වත්.

වෛද්‍යාණීයයෝ.

- 3 දූතලක්ෂණ නොමිනන මහිනසවනමරිඡවකම්
ආරොග්‍ය විපරිතඤ්ච හිමත්හෙමජ්ජමාතුරා.
- 4 පරිවාරක සමපතනී ව්‍යාධි ප්‍රකානී ස්ථානකං
දේශ කාල වයො දේහ සත්‍ය සාත්‍යමිකලක්ෂණමි.
- 5 රස දේශසවහාවඤ්ච සමදේශ සමුද්භවමි
නපේච දේශශමනං ත්‍රිවිධං ව්‍යාධිලක්ෂණමි.
- 6 ආමාගතිබල මාදනං නිදනං සුචිතෙතුව
ත්‍රිංශද්‍රව්‍යාන් හිමත් දූෂට්වා කමි හෙමජ්ජ මාවරෙන්.

දූත ලක්ෂණ, දූත ලක්ෂණය; නොමිනන, නොමිනන ලක්ෂණය; අඛිත, අඛිත ලක්ෂණය; සවස්තං, සවස්ත ලක්ෂණය; අරිඡටකම්, අරිඡටලක්ෂණය; ආරොග්‍ය, ආරොග්‍ය ලක්ෂණය; විපරිතඤ්ච, විපරිත ලක්ෂණය; හිමත්, හිමත් සමපත්තිය; හෙමජ්ජ, හෙමජ්ජ සමපත්තිය; ආතුරා, ආතුර සමපත්තිය; පරිවාරකසමපතනී, පරිවාරක සමපත්තිය; ව්‍යාධි, ව්‍යාධි ලක්ෂණය; ප්‍රකානී, ප්‍රකානී ලක්ෂණය; ස්ථානකං, ස්ථාන ගතව්‍යාධිය; දේශ, දේශ ගුණය; කාල, කාල ගුණය; වයො, වයො ලක්ෂණය; දේහ, දේහ ලක්ෂණය, සත්‍ය, සත්‍ය ලක්ෂණය; සාත්‍යමික ලක්ෂණ, සාත්‍යමික ලක්ෂණය, රස, රස ලක්ෂණය; දේශසවහාවඤ්ච, දේශසවහාවය; සමදේශ සමුද්භවමි, සියළු දේශයන්ගේ උද්භවය; නපේච, එකේම, දේශශමනං, දේශ ශමනය; ත්‍රිවිධං, තුන්වැදූ රුචිවූ; ව්‍යාධිලක්ෂණමි, ව්‍යාධි ලක්ෂණය; ආම, ආම බලය; අගතිබලං, අගතිබලය; ආදනං, ආදන ලක්ෂණය; නිදනං, නිදන ලක්ෂණය; සුචිතෙතුව, සුචිතෙතුව ලක්ෂණයයි යන; ත්‍රිංශත් අඛිතාන්, මේනිස් අඛිත යන්ගේලක්ෂණ; හිමත්, වෛද්‍යනෙම; දූෂට්වා, බලා (දූක); හෙමජ්ජයා කමි, හෙමජ්ජයාකමිය; ආවරෙන්, (මනාකොට) තරන්හේය.

එහි ප්‍රමාණ දැනගන්නා නම්.

- 7 විජාති ව්‍යඛිත පාෂණික පාශදණ්ඩාසුධොද්ගනා;
රක්තා ශිත විජ්‍යේෂික වස්ත්‍රානිවොහිධායිනා.
- 8 කරාවම්ඳි මුක්තාශ්‍රා සෙනභාභ්‍යඛිත නාණවජ්ද;
සත්‍රිනපුංසක ව්‍යඛිත දෙස සම්පාශ්පාණයා.
- 9 බරොෂ්ට මහිෂාරූපි මුග ගභාදිභාෂිනා;
එතෙ දුතා විරුධ්‍යනෙත ප්‍රශස්තාශව විපය්‍යියා.

විජාති, භිතජාතිය; ව්‍යඛිත, අඛිතවිකාරිය; පාෂණික, ජ්‍යාමකුට
බාරිය හෙවත් වෙදම් නසන්නාය; පාශදණ්ඩාසුධොද්ගනා, මලප්‍රමු
වත් හෝ දණ්ඩක් හෝ ආයුධයක් හෝ ගත් අත් ඇත්තෝ; රක්තා
ශිතවිජ්‍යේෂිකවස්ත්‍රානිවොහිධායිනා, රක්තාශිතවිජ්‍යේෂිකවස්ත්‍ර;
රක්තකාෂණ විජ්‍යේෂික එක් වස්ත්‍රයක් ගැන්දේය; අනිෂ්ටාහිධායිනා,
අනිෂ්ටවූවාක් ඇත්තේය (යනමොහුද); කරාවම්ඳි, අනම්භිතේද;
මුක්තාශ්‍රා, මිදු කඳුලු ඇත්තේද; සෙනභාභ්‍යඛිත, තෙල් ඇඟ ගැල්
වූයේද; නාණවජ්ද, තණකොළ කඩායන්නේද; සත්‍රිනපුංසක,
සත්‍රිලක්ෂණ නපුංසකවූද; ව්‍යඛිතදෙස, අඛිත විකලවූ අඛිප්‍රභූලේද,
සම්පාශ්පාණයා, පිට අත බැඳයන්නාහුද.

බර, කොට්ඨය; උෂ්ට, ඔටුය; මහිෂ, මිටුය යන මොවුන්ට;
ආරූපි, නැංගාහුද; මුග, ගොළුය; ගභාදිභාෂිනා, විලාපාදි බස්
ඇත්තෝය (යන); එතෙදුතා, මේ අර්ෂට දුතයෝ; විරුධ්‍යනෙත,
විරුඬවෙන්; (නොහොත් වෛශ්‍යවාරිත් පිසින් වළකනු ලැබේත්)
විපය්‍යියා, (මෙකී ලක්ෂණයන්ට) විපය්‍යියවූවාහු; ප්‍රශස්තා, පශස්තා
ලද්දහුයි.*

* සමහර පොතක—

මහතං ජනෙලාවලිජාං භුජග මහිමුඛං මුක්තකෙසව නගනම්
වාඩාකාත් ජිනනනායං ජට්මකුට්ඨරාන් වංචකාලි පුලාපාන්
ගුෂකංකුමහඤ්ච කාශ්‍යං කලහමහිමුඛං රක්තපුෂ්පඤ්ච වස්ත්‍රම්
ප්‍රස්ථාන ප්‍රස්තුතානාං නව භවති ගුහං නායතිසිඤ්ජනරාණාමි.

යන මේ ලකුණු හිමුගන්නමන කරා යන දුතයා ප්‍රමුඛට වෙද
හුට සම්භවුනේද ඉතා අගුහ අවමහිතලායක්වේ.

නිමිති ලක්ෂණ

10 කන්‍යාඛිනාං හෙරි ශබ්ධං දබ්ඵල භුසුමං පාවකං දීප්‍යමානං
ශබ්දාතිරප්‍රසන්නාන් හය ශජ වෘෂභාන් පුණ්ණිමා ධවජාන් වා
උත්කෂිප්‍යාඤ්ඤවභුමිං ජලධිරසුගලං සුධම්මනනං ජපං වා
වේශ්‍යාසත්‍රිං මාංසබන්ධං ප්‍රියතිතවචනං මහිහලම් ප්‍රසන්නානාම්*

කන්‍යාං, කන්‍යා සත්‍රියක් හෝ; ගාං, (වසුමා) දෙනක් හෝ; හෙරි,
බෙර හෝ; ශබ්ධං, සක් හෝ; දබ්ඵල භුසුමං, දිව්‍යරාජ භුසුම යන
මොවුන් හෝ; දීප්‍යමානං, බිබලන්නාවූ; පාවකං, ගින්න හෝ; ශබ්දා
තිරප්‍රසන්නාන්, හංතෙර සෙදනාවූ; හය, අශ්වය; ශජ, ගස්; වෘෂ
භාන්, වෘෂභය; (සන මොවුන් හෝ) පුණ්ණිමා, පූර්ණිමා; ධවජාන්
වා, ධජය යන මොවුන් හෝ; උත්කෂිප්‍යාඤ්ඤවභුමිං, සානා බිමක්
හෝ; ජලධිරසුගලං, මෙහෙය හා මහාසාගරයක් හෝ; සුධම්මනනං
සුඛාභාර හෝ; ජපං වා, මන්ත්‍රාධාරයක් හෝ; වේශ්‍යාසත්‍රිං වේශ
නක් හෝ; මාංසබන්ධං, මස්කැබලි ලක් හෝ; ප්‍රියතිත වචනං, ප්‍රිය
නිතුවචනයක් හෝ; ප්‍රසන්නානාං, ගම්‍යාරමය කළමුත්; මහිහලං,
මහිහලයක් වේ.

11 වාමනා ශතරේඛා යාති දිශො වාමං ප්‍රයාතිවි
ගුන කාක නපොතාශ්ව දක්ෂිණං යානති චෙත් ගුහම්.

* සමහර පොතක.

හෙරි මාදබ්‍යමාදුමදීලශබ්ධවිණාවේණුධවනි මකරකුණබලගිහි සොභා
පුත්‍රාභිතා ව යුවති සුරභිසචන්ද්‍රාබ්‍යාමබරශ්ව රජ කොහිමුඛා
ප්‍රශංසා.

හෙරි, බෙරය; මාදබ්‍ය, මිහිග බෙරය; මාදුමදීල, මාදුමදීල නම්
වාද්‍යවේදය; ශබ්ධ, සක්; විණා, විණය; වේණුධවනි, කුලලිඬ
ආදීන් පිහිටය; මකරකුණබල, මහාසාගරය; ගිහිසොභා, ගිහි
සොභා; පුත්‍රාභිතා ව යුවති, පුත්‍රයන් සහිත සත්‍රිය; සුරභි
සචන්ද්‍රා, වස්ත්‍ර සහිත දෙනය; බ්‍යාමබරශ්ව රජකා, අභිමුඛ, සුදු
වස්ත්‍ර ඇති වහමුද්‍රරජකයා යන මොහු; ප්‍රශංසා, පහස් කාලද්‍රව.

එහෙයින් යොග්‍යතරකිනිනියෙහි.

යාන මාතබ්‍ය විප්‍රාසකුරග වෘෂඵලවජ්‍ය මාංශොදකුමා
යොමිත් පුත්‍රාභිතා වා සුරභිරපි තපා බ්‍යාජ්‍ය වා මයුරා
විණා හෙරි මාදබ්‍යාභිමුජ් පවග රවා වේද මාහිහලාසොභා
ශ්වාභා සිඛානන භූතානකුසුම පුරවසු වජ්‍යනාද්‍යා ප්‍රශංසා.

ගනුණ, ගනුණතෙම; වාමන, වාමදිග්භාගයෙන් (දකුණුදිගට) යාති, යේද; දිසි, දිසිතෙම, වාම, (දකුණුදිගසිට) වාමදිගට; ප්‍රසානිව, යේද; ගුහ, ගිරවිය; කාක; නවුටුය; කප්පාතාගව, කොබෙයිය යන මොවුහුද; දක්ෂිණා යාගතිවෙන්, ඉදින් දකුණුදිගට යෙන් නම්; ගුහම, යන ගමනට යහසත්වන්නේයි.

අභිග ලක්ෂණ.

ලකුම්භ වෛද්‍යතෙම ආතුරයාගේ ඉදිරියෙහි සිට.

ම. නම: ඉතිරිකතනිමුඛ සිටියේ සමායා.

යන මේ මනත්‍රය ජපකොට බලා සිටිකල *

12 සංවහාරං පාදපාෂේඨ ඡනමාසං මඤ්චනිනෙ
ත්‍රිමාසං කණිමුලෙ ව මාසාභිනතු ලලාටකෙ.

13 මුහුගෙව නවදිනසෛඛව සප්ත සකෂනි නපේචච
පඤ්ච වක්ෂුමි ත්‍රිකේ නසොහං ජපමායාං නජිවති.

පාදපාෂේඨ, පිටිපතුල (ගත ඕනට) සංවහාරං, අවරුද්දක්ද මඤ්චනිනෙ, වලලකරගත; ඡනමාසං, සමසක්ද, කණිමුලෙ, කන්මුලගත; ත්‍රිමාසං, තුන්මසක්ද; ලලාටක, නලමත; මාසාභිනතු, අඩ මසක්ද; මුහුගෙව, දෙබැමගත; නවදිනසෛඛව, නව දවසක්ද; පඤ්ච, එසේම; වක්ෂුමි, කදගත; සප්ත, සත්දවසක්ද; වක්ෂුමි, ඇසගත; පඤ්ච, පස්දවසක්ද; නජි, නාසගත; ත්‍රිකේ, තුන් දවසක්ද; (ආයුආතිවේ); ජපමායාං, දිවගත; එකං, එකදවසකුත්; න ජිවති, ජිවත් නොවන්නේයි.

සාදන ලක්ෂණ.

14 සෙනහාකතව දිගි සවපෙන දක්ෂිණ ස්නාමප්‍රයාණකම
වරාග මනිම ව්‍යාල ගදිහොපෙට්ටරනගහතෙ.

15 මුහුතනෙසා සිතා රකතවාය මාස සමජිතා
දුග්ගතෙ දක්ෂිණාහොසා බනියසාකමණංසත්‍රියාං.

* යන මේ මනත්‍රයෙන් නලතෙලට අවෝරාසියක් මතුර ආතුර යාට මනාප තැනක ගාගන්ව දෙන්නේයයි සමහර පොතක කීමයි.